

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců Mgr. Jana Kašpara a Mgr. Kamila Tojnera v právní věci žalobce: **Česká republika - Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, adresa pro doručování: Ministerstvo vnitra, právní odbor, pošt. schr. 155/P, Praha 4, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 8.12.2009, zn. OPS-3309/09-24,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 8.12.2009, zn. OPS-3309/09-24 a rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 7.9.2009 zn. SPR-3309/09-18 se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Žalobou podanou Městskému soudu v Praze se žalobce domáhá přezkoumání rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 8. prosince 2009, kterým bylo k rozkladu žalobce změněno rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) ze dne 7. září 2009 zn. SPR 3309/09 – 18, jímž byla žalobci jako správci osobních údajů podle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů (dále též jen „zákon č. 101/2000Sb.“) za porušení povinnosti stanovené v § 9 tohoto zákona, v souvislosti se zpracováním citlivého údaje (profilu DNA) Ing. J.P. v Národní databázi DNA (pod č.j. KUP-5166/CB-2007) bez jeho výslovného souhlasu, a aniž by byla naplněna některá z výjimek ust. § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000Sb., tedy za správní delikt dle § 45 odst. 1 písm. e) tohoto zákona v souladu s ust. § 45 odst. 3 téhož zákona, uložena pokuta ve výši 35.000,- Kč a povinnost nahradit náklady řízení. K rozkladu bylo napadené rozhodnutí změněno toliko tak, že ve výrokové části tohoto rozhodnutí se slova „jako správce“ nahrazují slovy „Policií České republiky jako správcem“.

Žalobce v žalobě **/bod II a III/** souhlasí s žalovaným, že informace obsažené v profilu DNA, který je předmětem dalšího zpracování v Národní databázi DNA (dále též jen „Databáze“), jsou genetickou informací; zařazování, uchovávání, vyhledávání a používání profilu DNA v Databázi je tedy zpracováním citlivého údaje ve smyslu ust. § 4 písm.b) a e) zákona č. 101/2000 Sb., kdy správcem těchto osobních údajů je Policie ČR (dále též jen „policie“).

S ohledem na to **/bod IV./**, že podle žalovaného bylo předmětem správního řízení pouze zpracovávání profilu DNA Ing. P. (dále též „jmenovaný“ nebo „subjekt údajů“) k otázce oprávněnosti či nezbytnosti odběru biologického vzorku tohoto subjektu údajů proto uvádí pouze nejpodstatnější okolnosti.

V době, kdy se jmenovaný nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody (tj. 6. června 2007) měla policie v souladu s platnými právními předpisy oprávnění odebrat vzorky jeho genetického materiálu pro určení profilu DNA a jeho zařazení do Databáze. Oprávnění zpracovávat osobní údaje, včetně citlivých osobních údajů v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů policie vyplývalo z ust. § 42d zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, policista byl dále oprávněn podle ust. § 42e odst. 1 písm.e) téhož zákona odebrat u osob nacházejících se ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení pro jejich budoucí identifikaci. Pro posouzení legitimacy činnosti v této věci bylo důležité odůvodnění rozsudku Vrchního soudu v Olomouci sp.zn. 4To 23/2005 ze dne 4. dubna 2005, v němž bylo konstatováno, že druh a výše trestů uložených jmenovanému odpovídají poměrně vysokému stupni nebezpečnosti jednání pro společnost, která je dána tím, že způsobil škodu velkého rozsahu, mírou zavinění a skutečností, že spáchal více trestných činů. S ohledem na uvedené skutečnosti a horní hranici trestní sazby u trestných činů podle § 148 odst. 4 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen „trestní zákon“) lze jmenovaného označit za pachatele zvláště závažného trestného činu podle § 41 odst. 2 trestního zákona.

Předmětem **/bod V./** v uvedeném správním řízení bylo posouzení oprávněnosti zpracování profilu DNA u jmenovaného v Databázi.

V současné době je profil DNA jmenovaného bez jeho souhlasu zpracováván v Databázi s ohledem na znění ust. § 9 písm. i) zákona č. 101/2000 Sb., podle něhož je možné citlivé údaje zpracovávat tehdy, jestliže se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách. Ustanovením zvláštního zákona, podle kterého může policie zpracovávat osobní údaje tohoto typu i bez souhlasu osoby, kterých se týkají, pokud je to nezbytné pro plnění úkolů je ust. § 79 zákona č. 273/2008 o Policii České republiky, kdy úkolem policie je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku bezpečnosti.

Rozhodujícím kritériem pro posouzení oprávněnosti zpracovávání genetického materiálu je daná **nezbytnost** pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti nebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti podle § 85 zákona č. 273/2008 Sb. Podle žalobce (obdobně jako žalovaný si činí nárok na výklad neurčitého právního pojmu) nezbytnost odběru genetického materiálu a jeho uchování je dána, pokud je pro zjištění spojitosti mezi konkrétní osobou a jednotlivým trestným činem nebo pro identifikaci budoucího pachatele zpracování profilu DNA nezbytná. Nezbytnost uchování profilů je tedy dána tehdy, pokud je nepostradatelné ve smyslu nemožnosti plnění úkolů policie, například zjištěním a usvědčením pachatele konkrétního trestného činu, a to i do budoucna. K tomu odkazuje na vyjádření Evropského soudu pro lidská práva, který uvedl, že „*Zatímco prvotní odběr*

genetických vzorků je určen ke zjištění spojitosti mezi konkrétní osobou a jednotlivým trestným činem, jehož spáchání je podezřelá, uchování sleduje širší cíl, a to identifikaci budoucích pachatelů“. Uchovávané vzorky slouží jak k odhalení, tak i usvědčení pachatele trestného činu. Žalovaný v rozhodnutí podal výklad pojmu nezbytnost v kontextu s obecným vymezením úkolů Policie České republiky, podle názoru žalobce však zákonodárce zcela úmyslně vymezil k plnění úkolů policie obecně, protože nemůže nikdy předvídat veškeré vztahy, které by měly být regulovány a při každém novém úkolu policie vyvolávat legislativní proces. Zpracovávání profilů DNA je rozhodující pro plnění úkolů a povinností policie dané zákonem a spočívající v zajištění ochrany života, zdraví a bezpečnosti jednotlivců i celé společnosti před pachateli trestných činů. Nelze nadřazovat práva odsouzeného právům majoritní společnosti, tedy té části, která žije spořádaným způsobem života, neboť tito občané požívají ochrany státu. Tuto skutečnost pak rovněž vyjádřil Evropský soud pro lidská práva v rozhodnutí ze dne 4. prosince 2008 ve věci S. a Marper proti Spojenému království, kde uvedl, že v určitých případech může nad zájmem ochrany osobních údajů převážet legitimní zájem na předcházení zločinnosti.

V bodě VI. žalobce tvrdí, že s ohledem na znění zákona č. 273/2008 Sb. má dále za to, že závěr žalovaného o neoprávněnosti zpracovávání citlivých osobních údajů jmenovaného v Národní databázi DNA a dále v pochybnosti o samotném zřízení této Databáze je zcela neopodstatněný. Odebírání genetických vzorků a jejich uchování v Databázi je sice jistě zásahem do soukromí dotčených osob, v Databázi jsou však mimo jiné zpracovávány údaje o pachatelích, kteří se dopustili zvláště závažných trestných činů. Pácháním zvláště závažné trestné činnosti jsou ohrožovány životy, zdraví a bezpečnost osob, čímž je naplněna legitimita existence Databáze. O tom svědčí i Doporučení č. R (92) 1 Výboru ministrů členských států Rady Evropy o využívání analýzy deoxyribonukleové kyseliny v rámci systému trestní justice (dále jen „Doporučení“), v jehož čl. 8 je uvedeno, že analýzy DNA a informace z nich odvozené mohou být uchovávány, jestliže byl dotčený jednotlivec odsouzen pro závažné trestné činy ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. Nutnost uchování profilu DNA osob páchajících zvláště závažnou trestnou činností je podpořena vývojem v západoevropských státech i Spojených státech amerických, kde jsou databáze DNA nezbytnou součástí vyšetřování takové trestné činnosti. S ohledem na uvedené Doporučení má žalobce proto za to, že postup policie při zpracování profilu jmenovaného v Databázi je zcela po právu. Tomu svědčí i rozsudek Vrchního soudu v Olomouci v trestní věci vydaný. Žalobce proto dovozuje, že z platných právních předpisů, jež jsou dostatečným podkladem pro zřízení a provozování Databáze, vyplývá jednoznačně pravomoc žalobce ke zpracování profilu DNA jmenovaného.

Ust. § 65 zákona č. 273/2008 Sb. obsahuje oprávnění policie získávat osobní údaje pro účely budoucí identifikace, důležitý je právě účel budoucí identifikace, který nelze omezovat pouze na vyšetřování konkrétního trestného činu - v tomto případě by policie postupovala v souladu s ust. § 114 odst. 2 zákona č. 141/1961Sb.(dále jen „trestní řád“). Při výkladu, že policie sice má podle § 66 zákona o policii oprávnění odebrat biologický vzorek za účelem získání informací o genetickém vybavení, ale již nemá možnost získané informace dále zpracovávat tj. uchovávat v databázi, postrádalo by toto ustanovení smysl. To, že získané informace měly být uchovávány vyplývá i z důvodové zprávy k zákonu č. 273/2008 Sb. kde je k ust. § 66 uvedeno: „*Oproti institutu prokazování totožnosti se v případě tohoto ustanovení vytváří předpoklad pro budoucí identifikaci jako preventivní opatření.*“

Policie tak při zpracování osobních údajů postupuje podle zákona č. 101/2000 Sb. s tím, že ust. § 5 odst. 1, § 11 a § 12 tohoto zákona se nepoužijí pro zpracování osobních údajů nezbytných pro splnění povinností správce stanovených zvláštními zákony pro zajištění, např. veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, předcházení, vyhledávání odhalování trestné

činnosti a stíhání trestných činů. Zvláštním zákonem je pak zákon č. 273/2008 Sb., který obsahuje zvláštní ustanovení týkající se zpracování osobních údajů pro tyto účely (§ 85 a násl.).

V případě zpracování osobních údajů získaných analýzou z biologického vzorku jmenovaného policie dospěla k názoru, že profil DNA tohoto pachatele odsouzeného za spáchání zvláště závažného trestného činu není v souladu s ust. § 87 zákona č. 273/2008 Sb. povinná zlikvidovat.

Ke zřízení Databáze obsahující profily DNA, coby jednoho informačního systému policie, ve kterém jsou zpracovávány osobní údaje, je policie ex lege disponována, přičemž konkretizace tohoto zmocnění je provedena vnitřním předpisem, a to závazným pokynem policejního prezidenta č. 88/2002 Sb., který má toliko zajistit jednotný postup při naplňování, provozování a využívání této evidence. Jedná se o realizaci výslovného zákonného zmocnění in concreto ust. § 5 zákona č. 361/2002 Sb., o služebním poměru, služební předpis je pak závazný pro příslušníky.

Podle názoru žalobce Úřad pro ochranu osobních údajů tím, že vymezuje trestné činy, u kterých policie může uchovávat profily DNA jejich pachatelů v Databázi překročil svoji kompetenci(viz str. 3 rozhodnutí předsedy Úřadu).

Pro úplnost poukazuje na to, že Doporučení není pro členské státy právně závazné, má pouze doporučující charakter, nicméně Výbor si může požádat, aby byl informován o tom, jak na Doporučení bylo reagováno.

Žalobce tedy tvrdí, že u jmenovaného byla dána nezbytnost uchovávání a zpracování profilu DNA v Databázi, a to nejen pro činnost policie spočívající ve vyhledávání pachatelů trestných činů, ale rovněž pro jejich následné usvědčení; tato kriminalistická evidence napomáhá policejním orgánům nejen odhalovat pachatele trestných činů, ale zařazení identifikačních údajů v ní může působit i preventivně.

V bodě **VII.** žalobce nesouhlasí s předpokladem žalovaného, podle kterého se jmenovaný v případě, že bude opětovně v budoucnu páchat trestnou činnost, dopustí určitě pouze trestného činu stejného druhu, a proto není dána faktická využitelnost uchování jeho profilu DNA v Národní databázi DNA, a to právě s ohledem na charakter trestného činu, pro nějž mu byl vzorek odebrán. Žalobce k tomu oponuje tím, že police shledává v 50%-60 % recidivu trestných činů, přičemž se velmi často jedná o recidivu nestejnorodou, proto je zpracování a uchování profilu DNA jmenovaného nutností, a to především s ohledem na předcházení a odhalování trestné činnosti. Statisticky je prokázáno, že majetkovou trestnou činností, která se nezřídka překlopí do násilné, je zahajována kriminální „kariéra“ pozdějších recidivistů.

Žalobce nesouhlasí, že při odhalování pachatelů hospodářských trestných činů není dána faktická využitelnost Databáze, neboť subjekt daně je osoba známá nebo snadno zjištělná; například v případě, kdy subjektem daně je právnická osoba a právnickou osobu trestně nelze stíhat, může být pachatelem vždy pouze osoba fyzická, a tato osoba bude tím, kdo bude odpovídat za odvod daní ve struktuře firmy, včetně odeslání všech podkladových materiálů, tyto materiály však uloží některá z fyzických osob do zalepené obálky a na příslušné místo bude zalepená obálka předána opět jinou fyzickou osobou. Pokud bude třeba zjistit osobu, která obálku zalepovala, jakožto poslední osobu s možností manipulace s obsahem, téměř jediným využitelným prostředkem ke ztotožnění konkrétní fyzické osoby bude právě profil DNA (ještě složitější by byl případ, kdy by byly podkladové materiály nalezeny, například v kontejneru).

Podle žalobce **/bod VIII./** žalovaný rovněž nevzal v potaz, že jmenovaný nebyl trestně stíhán pouze pro trestné činy uvedené v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci shora označeném, tedy pro trestný čin krácení daně poplatku a podobné povinné dávky a trestný čin porušování autorského práva, ale také pro trestný čin úmyslného poručování povinnosti při správě cizího majetku, trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a trestný čin podvodu, pro které nebyl sice soudem pravomocně odsouzen, ale to pouze proto, že věc byla odložena podle § 159a odst. 3 trestního řádu s ohledem na neúčelnost trestního stíhání jmenovaného, rovněž na jmenovaného bylo policií podáno několik návrhů na podání obžaloby ze spáchání trestných činů dalších podle § 250 odst. 1 odst. 4 trestního zákona, podle § 148 odst. 1 a odst. 3 písm. c) trestního zákona, § 152 odst. 1 odst. 2 písm. a) společně s § 148 odst. 1 odst. 4 trestního zákona. Jmenovaný byl dále odsouzen za spáchání trestného činu podle § 248 odst. 1 odst. 4 trestního zákona a je tak považován nejen za pachatele zvláště závažného trestného činu, ale také za recidivistu, který páchá trestné činy naplňující různé skutkové podstaty, a to průběžně již od roku 2000.

Pokud by se tak žalovaný vyrovnal se všemi trestnými činy, pro které byl jmenovaný stíhán, nemohl by v rozhodnutí tvrdit, že zavedení a zpracování jeho profilu není fakticky využitelné. Jmenovaný nebyl stíhán pouze pro trestné činy označované za trestné činy hospodářské, ale mimo jiné i pro trestný čin uvedený v hlavě třetí trestního zákona, označovaný jako trestný čin proti pořádku ve věcech veřejných. Tohoto činu se měl dopustit závažným jednáním, aby mařil výkon úředního rozhodnutí. Hlava třetí trestního zákona chrání široké spektrum společenských vztahů, zájmů a hodnot, které jsou nezbytné k tomu, aby stát budovaný na principu demokracie a zákonnosti mohl bezchybně vykonávat své funkce v zájmu veřejnosti. Trestné činy zde uvedené přímo nebo nepřímo ohrožují řádnou činnost orgánů státu, územní samosprávy a rovněž tak pořádek ve věcech veřejných. Rovněž je nutno upozornit, že mezi trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných patří také například trestný čin účasti na zločinném spolčení, což jedna z nejzávažnějších forem trestné činnosti. Žalobce proto nesouhlasí s žalovaným, podle kterého není u pachatelů těchto trestných činů nezbytné uchovávat profil DNA, neboť osoby páchající tuto trestnou činnost jsou orgánům činným v trestním řízení známy již od počátku řízení. Poukazuje dále na to, že trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 171 trestního zákona, za který byl jmenovaný stíhán, může být spáchán také například jednáním spočívajícím ve zničení, poškození, učinění neupotřebitelnou, zcizení nebo odstranění věci nebo jiné majetkové hodnoty nebo také uprchnutím strážní z vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody. U všech těchto jednání je profil DNA využitelný nejen při odhalování trestné činnosti, ale také při vyhledávání a usvědčování pachatelů. Postupy, kterými jsou pachatelé trestné činnosti usvědčováni z trestné činnosti a porovnávání jakých stop k tomu přispěje, jsou předmětem vysokoškolské multioborové disciplíny kriminalistiky, a proto nelze žalovaným jednou větou odmítnout využitelnost profilu DNA. S ohledem na výše uvedené má za to, že v případě jmenovaného byly naplněny nejen zákonné podmínky pro zpracování jeho profilu DNA v Databázi, ale také předpoklady pro úspěšný boj s nebezpečnými recidivisty při vyšetřování a odhalování trestné činnosti, vyplývající z každodenní praxe policie.

Žalobce nesouhlasí ani se závěrem žalovaného, podle kterého slouží ve faktické rovině Databáze pouze k odhalení pachatele a nikoliv k jeho usvědčení. Žalobce namítá, že někdy jen fakt, že byla prokázána přítomnost pachatele na místě činu či kontakt s obětí vede k doznání pachatele poté, co se o této skutečnosti ve vhodnou chvíli dozví, proto se také uchovávané profily DNA mohou stát, ať již přímým či nepřímým důkazem. Navrhuje proto, aby soud napadené rozhodnutí předsedy Úřadu i rozhodnutí Úřadu zrušil.

Žalovaný (resp. předseda Úřadu) ve vyjádření k podané žalobě poukázal na průběh správního řízení, v němž bylo prokázáno, že policie jako správce osobních údajů uchovává v Národní databázi DNA osobní a citlivé údaje jmenovaného, jednání bylo pak posouzeno jako trvalý správní delikt. Subjektem odpovědným za tento delikt spáchaný při zpracování osobních údajů policií, která nemá právní subjektivitu a je Česká republika zastupovaná žalobcem (Ministerstvem vnitra). Žalovaný poukazuje na to, že žalobce opakuje argumenty, které uplatnil již v průběhu správního řízení, a proto odkazuje na odůvodnění obou vydaných rozhodnutí.

K argumentaci v žalobě, že zpracování a uchování profilu DNA jmenovaného prováděno na základě oprávnění vyplývajícího ze zákona č. 283/1991 Sb., který byl následně nahrazen zákonem č. 273/2008 Sb., a je umožněno i na základě § 9 písm. i) zákona č. 101/2000 Sb., tak i ust. § 79 a § 85 zákona č. 273/2008 Sb., kdy nezbytnost takového zpracování spatřuje žalobce v potřebě mj. i identifikovat budoucího pachatele trestné činnosti, tedy pro zjištění a usvědčení pachatele v budoucnu, žalovaný zdůrazňuje, že **předmětem tohoto řízení v dané věci bylo pouze vložení a uchovávání profilu jmenovaného, nikoliv otázka oprávněnosti či nezbytnosti odběru biologického vzorku v souvislosti s vyšetřováním konkrétního trestného činu.** Tyto dvě situace je nutno odlišovat, neboť jde o dvě odlišná zpracování osobních údajů (jednak odběr a využití vzorku v souvislosti s vyšetřováním konkrétního trestného činu a jednak další uchovávání získaného profilu DNA pro možné budoucí potřeby), která mají zcela odlišný účel.

Na zpracování osobních a citlivých údajů v Národní databázi DNA se v souladu s ust. § 3 odst. 6 zákona č. 101/2000 Sb. namísto povinností stanovených v § 5 odst. 1 tohoto zákona použijí ustanovení zákona č. 273/2008 Sb.. Nicméně aplikace této dílčí speciální úpravy neznamena vyloučení limitů daných ust. § 9 zákona č. 101/2000 Sb., týkající se citlivých údajů, na který se uvedená výjimka z působnosti zákona č. 101/2000 Sb. nevztahuje. Ust. § 79 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. nelze s odkazem na principy vyjádřené v zákonu č. 101/2000 Sb. vykládat jako neomezené zmocnění policie ke zpracování osobních a citlivých údajů, neboť zákonodárce stanovil jako kritérium jednak souvislost s úkoly policie a dále především nezbytnost takového zpracování.

Pro daný případ je zásadní otázka zda odběr DNA jmenovaného lze označit za nezbytný pro plnění úkolů policie, tedy zda je v tomto případě beze zbytku naplněn neurčitý právní pojem nezbytnosti. Naplnění tohoto pojmu je tak jediným kritériem pro posouzení legality zpracování osobních a citlivých údajů v Databázi policií, přitom je nutno přihlídnout k účelu této Databáze a k povaze spáchaného trestného činu a jednotlivé případy je nutno hodnotit individuálně, protože každým zpracováním osobních a citlivých údajů dochází k zásahu do práv subjektu údajů. Je proto nutno posoudit, zda trestný čin, který byl spáchán, je natolik závažný pro společnost, aby mohl vyvážit a ospravedlnit zásah do soukromí v podobě uchování profilu v Databázi. Naproti tomu je podle názoru Úřadu obecně nedůvodné a nepřiměřené uchovávat jakékoliv osobní údaje, natož citlivé, pouze na základě příslušnosti dané osoby k určité kategorii osob, byť by se jednalo o kategorii odsouzených za trestnou činnost. S odkazem na napadená rozhodnutí uvedená východiska vyvozuje žalovaný z čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), z čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 8 Doporučení, rovněž vychází z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, konkrétně rozhodnutí velkého senátu zn. 30562/04 a 30566/04 ve věci S. a Marper proti Spojenému království (dále jen „rozsudek ESLP“). Uvedený rozsudek deklaroval, že už samotné zpracování profilu DNA je třeba vnímat jako zásah do čl. 8 Úmluvy a že je opodstatněn pouze při stanovení jasných, zákonem specifikovaných a restriktivně pojatých pravidel. Žalovaný proto konstatoval, že za situace, kdy neexistují zákonem definovaná pravidla, je vhodnými vyvážením zásahu do čl. 8

Úmluvy důsledné respektování Doporučení a dle čl. 8 Doporučení mají být přijata opatření zajišťující, že výsledky analýzy DNA a informace z nich odvozené budou zničeny, jakmile nebude potřeba nadále je uchovávat pro účely daného trestního řízení. Získané informace mohou být pro možné budoucí potřeby uchovávány pouze v případě, kdy byl pachatel odsouzen pro závažný trestný čin ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. Pro takové případy musí potom být vnitrostátními předpisy stanoveny přesně doby uchování. V daném případě byl jmenovaný odsouzen za trestný čin kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby a za trestný čin porušování autorského práva, tedy trestné činy, které nepatří mezi závažné trestné činy ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. Proto žalovaný nemohl dospět k jinému závěru, než že zařazení a uchování profilu DNA v Databázi bylo v případě jmenovaného v rozporu s požadavky § 9 zákona č. 101/2000 Sb.

K názoru žalobce, že uchování citlivých údajů v Databázi je opodstatněno i nezbytností identifikovat budoucí pachatele trestných činů, odkazuje žalovaný na již uvedená východiska při výkladu pojmu nezbytnost. Žalobce pak podle něho svým výkladem de facto staví každého pachatele úmyslného trestného činu do role zcela jistého pachatele nějakého budoucího trestného činu, žalovaný je však toho názoru, že i v případě těchto osob dříve trestaných je zcela nezbytné dodržet zásadu presumpce neviny. Potřeba vyvážit tento zcela zásadní princip trestního práva a oprávněný zájem společnosti na ochraně před některými pachateli trestné činnosti se odráží právě ve zmíněném čl. 8 Doporučení, dle něhož lze realizovat takový zásah pouze v případě pachatelů závažných trestných činů ohrožujících život, zdraví nebo bezpečnost osob.

K argumentaci žalobce (bod V. žaloby, bod III. vyjádření žalovaného), že nelze nadřazovat práva odsouzených nad právy majoritní společnosti, žalovaný odkazuje na rozhodnutí vydaná v daném případě s tím, že nenadřazuje práva jednotlivce či skupiny osob právům jiných osob, vychází z principu judikovaného Ústavním soudem, aby byla maximálně šetřena práva všech dotčených stran. Skutečnost, že se osoba dopustila trestného činu ji a priori nezbavuje práv garantovaných uvedenými články Listiny a Úmluvy a zákonem č. 101/2000 Sb. Úřad nepopírá, že v některých případech je důvodné se přiklonit k ochraně společnosti na úkor ochrany práv pachatele trestné činnosti, dle rozsudku ESLP musí tyto případy výslovně předvídat zákon, a to dostatečně určitým způsobem. Rozsudek ESLP tak jednoznačně vylučuje přístup zvolený žalobcem.

K námitkám v bodě VI. žaloby proti závěru o neoprávněnosti zpracování údajů jmenovaného a odkazu na Doporučení (bod IV. vyjádření) žalovaný upozorňuje, že jmenovaný v daném případě nebyl odsouzen za závažný trestný čin ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob; uchovávání jeho profilu v Databázi tak požadavkům Doporučení neodpovídá. Právě skutečnost, že v Databázi jsou dle tvrzení žalobce uchovávány mimo jiné i údaje o pachatelích zvláště závažných trestných činů, tedy nikoliv pouze o pachatelích těchto činů, natož o pachatelích závažných trestných činů směřujících proti životu, zdraví nebo bezpečnosti osob, považuje žalovaný za odporující principům ochrany soukromých osobních údajů. Skutečnost, že některá uchovávaná data v databázi odpovídají principům Doporučení neznámá, že je tím naplněna legalita a legitimita ve vztahu ke všem zde uchovávaným údajům. Argumentace situací v jiných zemích je podle žalovaného nepodstatná, když z rozsudku ESLP jasně vyplývá, že absence jasných pravidel panující v České republice by byla po konfrontaci s Úmluvou podrobena ostré kritice.

K otázce zřízení Národní databáze DNA, kdy dle žalobce je policie ke zřízení takové databáze oprávněna ex lege, přičemž konkrétní podoba je stanovena vnitřním předpisem, žalovaný nezpochybňuje legitimitu účelu, který je prostřednictvím Databáze sledován, jak uvedl v rozhodnutích, současně má však za to, že hodnocení legality zpracování osobních a

citlivých údajů v této databázi je bezpochyby výrazně komplikováno neexistencí relevantní právní úpravy. Tento stav přitom nemůže jít k tíži osob dotčených zpracováním jejich osobních údajů. Pochybnosti žalovaného o dostatečnosti právní úpravy pak vychází z čl. 2 odst. 3 Ústavy, kdy princip zde vyjádřený v případě represivních složek je nutno respektovat beze zbytku. V českém právním řádu neexistuje jednoznačné zákonné zmocnění pro zřízení a vedení Národní databáze DNA (zejména pro uchovávání osobních a citlivých údajů i do budoucna), natož definice alespoň základních parametrů této databáze. Žalobce postupuje pouze na základě obecných formulací a neurčitých právních pojmů, přičemž osoby dotčené jako subjekty údajů nemají žádnou možnost předem seznat, jakým způsobem, za jakým účelem a s jakými garancemi mohou být jejich údaje zpracovány. Absence jednoznačné právní úpravy je jedním z významných aspektů, které je při rozhodování o nezbytnosti zásahu do práv subjektů údajů, jakým je dlouhodobé uchovávání a využívání profilu DNA v Databázi nutno zohlednit.

Interní předpisy policie, kterými je Národní databáze DNA zřízena a upravena blíže a které jsou podle žalobce závazné pouze pro příslušníky policie, nelze považovat za právní normu, tedy obecně závazný předpis dostupný každému. V souladu s již zmíněným čl. 2 odst. 3 Ústavy pak není přípustné, aby jakýkoliv podzákonný, natož interní předpis, zakládal či rozšiřoval zákonné zmocnění a tedy ukládal zákonem předvídané povinnosti (např. podvolit se vždy uchování profilu DNA v Databázi a jeho dalšímu využívání). Popsaný stav je kritizován již dlouhodobě, obdobný názor pak zastává i veřejný ochránce práv. Ze skutečnosti, že doposud žádný, ani poměrně nový zákon č. 273/2008 Sb. nepřinesl v této oblasti žádnou změnu, nelze dovodit nic jiného než právě neurčitost a nejistota v této oblasti žalobci, respektive policii vyhovuje.

Žalovaný (vyjádření bod VI) nesouhlasí s žalobcem mu vytýkaným překročením jeho kompetence (že Úřad vymezuje trestní činy, u kterých policie může DNA pachatelů uchovávat, že Doporučení není právně závazné ap.), konstatuje, že pokud je v některých případech pro výkon kompetence svěřené žalovanému nutno vyložit a aplikovat neurčitý právní pojem, anebo obecné zákonné zmocnění, nemůže být tento fakt důvodem pro odmítnutí jeho kompetence jako takové. Úřadu je v souladu s ust. § 2 odst. 2, § 29 odst. 1 svěřen dozor nad dodržováním povinností při zpracování osobních údajů, přičemž policie není z působnosti svěřené Úřadu vyňata. Využití výše uvedených ústavních a mezinárodních právních předpisů, respektive standardů při výkladu obecných formulací zákona č. 273/2008 Sb. považuje proto žalovaný za zcela opodstatněné, neboť se jedná buď o právní předpisy vyšší právní síly, anebo dokumenty představující konsensus na mezinárodní úrovni. Své závěry proto Úřad opřel o relevantní podklady a postup zdůvodnil. Ohledně zpracování profilu DNA za účelem prevence, žalovaný opět poukazuje na to, že takové využití žádný právní předpis výslovně nepředvídá. Tato situace pak právě výrazně oslabuje možnost preventivního působení Databáze.

K námitkám v bodě VII. žaloby (týž bod vyjádření žalovaného) žalovaný (i přes uváděnou míru recidivy 50-60%) poukazuje na to, že žalobce fakticky postupuje tak, že na každého pachatele úmyslného trestného činu je nutno hledět jako na osobu, která se v budoucnu opět dopustí dalšího jednání naplňujícího znaky skutkové podstaty trestného činu. Žalovaný na základě zmiňovaných ústavních a mezinárodních norem přistupuje k otázce uchovávání profilu DNA tak, že v situaci, kdy nelze předem říci, že daná osoba se s pravděpodobností blížící se jistotě opět dopustí trestného činu, je nutno najít jiné kritérium opodstatňující zásah do práv, spočívající v uchovávání osobních údajů pro budoucí potřeby. Tímto kritériem s ohledem na nedostatek jiných zdrojů a nepřípustnost nulové regulace policie jako státního orgánu, je právě zásada vyjádřená již několikrát ve zmíněném Doporučení. Úřad v rozhodnutích nekonstatoval, že v případě hospodářských trestných činů

nebude nikdy možné profil DNA využít (takový závěr mu nepřísluší), ale s ohledem na zmiňovaná východiska dospěl k závěru, že zásah do práva jmenovaného v daném případě (uchování jeho profilu DNA pro budoucí potřeby tj. pro identifikaci za předpokladu, že se v budoucnu opět dopustí trestného činu) byl v tomto konkrétním případě s ohledem na všechny uvedené okolnosti neopodstatněný.

K bodu VIII. žaloby, pokud jde o další trestnou činnost jmenovaného, žalovaný za zásadní z hlediska legitimacy a legality uchování profilu DNA v Databázi považuje to, zda daná osoba byla pravomocně odsouzena pro určitý závažný trestný. Skutečnost, že bylo vedeno trestní stíhání, popřípadě podán návrh na podání obžaloby, je z tohoto hlediska irelevantní, a to bez ohledu na důvody, které k zastavení trestního stíhání vedly. Platí zde princip presumpce neviny, který žalobce svým přístupem ignoruje. Za podstatné považuje, že soud jmenovaného neoznačil za pachatele, který znovu spáchal zvlášť závažný trestný čin (naopak odkázal na předchozí řádný život), takový závěr pak přísluší pouze soudu.

V bodu IX. vyjádření žalovaný závěrem konstatuje, že si je vědom toho, že při aplikaci zákona č. 101/2000 Sb. v oblasti veřejné správy se vždy nezbytně zabývá i několika zvláštními právními předpisy, zejména z hlediska existence právního titulu pro dané zpracování osobních údajů ve smyslu § 5 odst. 2 písm. a) tohoto zákona, setkává se tak s neurčitými právními pojmy, které musí v konkrétním případě aplikovat. Postupuje důsledně v souladu se zásadou proporcionality, kdy váží zájmy všech stran i veškeré okolnosti. Pokud právní předpisy zakládají oprávnění k určitému jednání na splnění podmínky vyjádřené neurčitým právním pojmem, je třeba hledat odpověď, zda jde o jednání legální a legitimní, zvlášť pro každý jednotlivý případ. Dostávají-li se do konfliktu dvě nebo více základních práv vyjádřených v Listině, je nutno přistoupit k poměrování těchto hodnot, přitom pak vychází z rozsáhlé judikatury Ústavního soudu, tj. testu proporcionality. V rámci tohoto je třeba pak hodnotit, zda zpracování osobních údajů a jeho rozsah jsou v posuzovaném případě (i) vhodné tj. zda zvolené opatření je způsobilé k dosažení sledovaného cíle, (ii) nutné, tj. není zde jiný objektivně srovnatelný prostředek a (iii) přiměřené, tj. proporcionální v užším smyslu k dosažení sledovaného účelu, tzn. co nejméně zatěžující, resp. je získaný užitek větší než následek způsobený zásahem do chráněné hodnoty. Takto Úřad postupoval i v daném případě, proto navrhuje, aby soud žalobu v plném rozsahu zamítl.

Žalobce v replice dále oponoval závěru žalovaného, že uchování profilu DNA jmenovaného v Národní databázi DNA je rozporu s požadavky § 9 zákona č. 101/2000 Sb. a jeho názoru, že aplikace příslušných ustanovení zákona č. 273/2008Sb. neznamená vyloučení limitů daných § 9 zákona č. 101/2000Sb. kdy žalovaný dovozuje, že výkladem nelze dojít k neomezenému zmocnění policie ke zpracování osobních a citlivých údajů, neboť zákonodárce stanovil jako kritérium jednak souvislost s úkony policie a dále především nezbytnost takového zpracování údajů. Žalobce tvrdí, že žalovaný neporozuměl zdůvodnění zákonného oprávnění policie ke zpracování profilu DNA jmenovaného a není si patrně vědom ani důkladné činnosti policie při zpracování osobních a citlivých údajů. Výkladem zákonů č. 101/2000 Sb. a č. 273/2008 Sb. a v souladu se současnou právní naukou rozhodně sám nedošel k závěru, že využitím příslušných ustanovení zákona č. 273/2000 Sb. může vyloučit limity dané zákonem č. 101/2000Sb. Tento zákon v § 9 písm. i) mluví zcela jasně, když uvádí, že citlivé údaje je možné zpracovávat pouze, pokud se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách. Právě ust. § 9 tohoto zákona tedy odkazuje na zvláštní zákon tj. právě zákon č. 273/2008 Sb. Aplikace tohoto zákona o policii tedy není vyloučením limitů zákona č. 101/2000 Sb., ale pouze postupem policie při provádění úkonů v souladu s platným právním předpisem. Policie pak zpracovává citlivé údaje zásadně v souvislosti s plněním

úkolů daných zákonem a velmi pečlivě posuzuje nezbytnost jejich zpracování, a to s ohledem nejen na vnitrostátní, nýbrž i evropskou právní úpravu. Žalovaný se tedy v uvedeném mylí. Nezbytnost takového zpracování policie bere v úvahu nejen při stanovení zásad pro odebrání vzorku DNA, ale také při zpracování profilu DNA a při prověřování dalšího uchování. Žalobce proto nesouhlasí, že jeho postup v rozporu s platnou právní úpravou, a to s ohledem na trestný čin, který jmenovaný spáchal. Poukazuje na účelový výklad Doporučení (na text bodu 8 v anglické verzi), z něhož na rozdíl od výkladu žalovaného podle žalobce plyne, že se nejedná o trestný čin ve smyslu zákona č. 40/2009 Sb.(trestní zákon), nýbrž o jakékoliv závažné porušení norem trestního nebo správního práva, trestný čin, přečin nebo přestupek. Členské státy Evropské unie vychází z uvedeného pravidla (např. Finsko a Dánsko dovolují další zpracování profilu DNA osoby jakéhokoliv trestného činu po dobu od 1 do 10 let, i když byla zproštěna obžaloby, nebo Švýcarsko, které zpracovává profily DNA osob obviněných z trestné činnosti po dobu jednoho roku i po zastavení trestního stíhání). Policie tak v současné době při zpracování citlivých údajů pro účely budoucí identifikace podle § 65 zákona 273/2008Sb. zohledňuje postavení osoby v souladu s výše uvedenou zásadou a žalovaný nemůže tvrdit, že by nedocházelo k rozlišování osob podle předem daných kritérií; tím je naplněna i zásada přiměřenosti požadovaná čl. 8 Úmluvy, a to ze zřetelem na automatizované zpracování osobních dat. DNA by mělo být použitelné nejen v konkrétních trestních věcech (viz názor v rozsudku ESLP). Žalobce rozhodně nesouhlasí s kategorizací trestných činů podle závažnosti; každý trestný čin, kterého se osoba dopustila úmyslně, je nezbytné považovat za zásah do chráněného zájmu, ze statistiky z roku 2009 plyne, že ze stíhaných osob bylo 45,9 % recidivujících pachatelů, mnohdy dochází k recidivě nestejnorodé. Je nutné vycházet i ze zásad kriminalistiky. Budoucí identifikace je neodmyslitelně účinnou prevencí recidivy. Úkolem policie rovněž je předcházet trestné činnosti a pokud by došlo k omezení pouze na závažné trestné činy, policie by nemohla dostát požadavku stanovenému v zákoně. Podle názoru žalobce je okruh dotčených osob dostatečným způsobem upravený, a proto nesouhlasí s jakýmkoliv jeho zúžením a tedy vynětím osob, které se, například dopustili trestného činu kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby nebo trestného činu porušování autorského práva. Rozsah oprávnění má zásadní vliv na efektivitu činnosti policie a objasňování trestné činnosti, například u majetkové trestné činnosti se díky možnosti porovnání vzorků DNA zvýšila objasněnost o 50 %. Vzhledem k používaným sofistikovaným metodám pachatelů je mnohem složitějších vypátrání, usvědčení a klasické důkazní prostředky nejsou k dispozici; proto je možnost srovnání profilů DNA nenahraditelným prostředkem, jak docílit objasnění případu.

Žalobce ohledně požadavku nezbytnosti jako jediného kritéria pro posouzení legality zpracování osobních citlivých údajů poukazuje na to, že tuto nezbytnost důkladně posuzuje, a to s ohledem na účel zpracování profilu, tak s ohledem na povahu trestného činu. Žalovaný ve svém vyjádření vyslovuje zásadně odlišný názor, než který uvádí ve svých předcházejících rozhodnutích v dané věci, když tvrdí, že uchovávat profil DNA nelze pouze na základě příslušnosti dané osoby k určité kategorii osob odsouzených za trestnou činnost. Ve svém rozhodnutí ze dne 7.9. 2009 naopak uvedl, že v posuzovaném případě byl však jmenovaný odsouzen za trestný čin kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby a trestný čin porušování autorského práva a je tedy zřejmé, že nebyl odsouzen pro závažné trestné činy ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. Plyne z toho, že žalovaný požaduje určení zásad pro uchování profilu DNA na základě příslušnosti dané osoby k určité kategorii osob odsouzených za trestnou činnost.

Žalobce oprávněně považuje závěry žalovaného a napadené rozhodnutí za neoprávněný zásah do policii svěřené pravomoci a plnění jejich povinností a úkolů stanovených zákonem. Žalovaný není schopen potřebně a náležitě posoudit nezbytnost a účel zpracování profilu

DNA a povahu trestných činů v souvislosti, se kterými má být podle žalobce profil DNA policií zpracováván, neboť není ani institucí zajišťující předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti ani plnící další zákonné povinnosti podle zákona č. 273/2008 Sb. či dalších trestněprávních předpisů. Žalobce nezpochybnuje a neodmítá kompetenci žalovaného jako dozorového orgánu nad dodržováním povinností při zpracování osobních údajů, žalovaný by však neměl svoji dozorovou činnost plést s oprávněním závazně vykládat platné právní předpisy. Nemůže na základě své kompetence posuzovat činnost policie jako orgánu činného v trestním řízení a určovat prostředky a postupy, které policie k plnění svých zákonných povinností využívá.

Argumentace žalovaného rozsudkem ESLP, Listinou a Doporučením nejenže nevede k závěru o protiprávnosti zpracování profilu DNA jmenovaného, ale ani nejsou podkladem pro tvrzení žalovaného, podle kterého není současná právní úprava Databáze dostatečnou zárukou ochrany práv osob.

Oprávnění policie zpracovávat profily DNA je dána zákonem č. 273/2008 Sb., z něhož plynou pravidla pro zpracování, úprava je dostačující. Databáze je logicky spravována jako kterýkoliv jiný soubor dat, které policie shromáždí a je proto nezbytné, aby tyto činnosti reguloval i příslušný interní akt řízení. Obsah interního aktu přitom nemůže být a není v rozporu s právními předpisy, argumentace čl. 2 odst. 3 Ústavy není vhodná, neboť upravení dalšího postupu využívání databáze jako jakéhokoliv dalšího souboru dat zpracovaného policií není výkonem státní moci mimo meze zákona a způsobem, který zákon nedovoluje nebo dokonce zakazuje. Stanovením závazného postupu policistů pro využívání databáze DNA plní povinnost správce podle zákona č. 101/2000 Sb. Závěry žalovaného nejsou v souladu s obsahem uvedených dokumentů, jichž se dovolává, neboť podle vyjádření rozsudku ESLP platí, že národní právní úpravy musí zajistit adekvátní záruky spočívající v zabránění zneužití zpracovávaných osobních údajů, obdobně pak hovoří čl. 7 Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat. Z rozsudku tak plyne povinnost národních úprav přímo zákonné záruky proti zneužití osobních údajů, a to i citlivých, což se v naší právní úpravě již stalo (ust. § 13 zákona č. 101/2000Sb.), nikoliv povinnost upravit Databázi zákonem. V souladu s § 60 zákona 273/2008 Sb. tato opatření určila i policie, neboť právě ta jako správce určuje účel, prostředky a způsob zpracování osobních údajů; to, že policie je správcem databáze DNA nemusí být v zákoně explicitně vyjádřeno (ust. § 4 písm. j) a § 5 zákona 101/2000 Sb.).

Dovozuje-li žalovaný z Doporučení, že žalobce nerespektuje jeho požadavky, žalobce namítá, že nejde o předpis právně závazný, nemá přednost před zákonem na rozdíl, například od Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních vyhlášené pod č. 550/1992 Sb., je zde tedy jasné odlišení od úmluv a dohod, jak plyne z čl. 15 písm. b) Statutu Rady Evropy (Doporučení bylo výborem ministrů přijato v roce 1992, kdy Česká republika nebyla členským státem Rady Evropy, neboť se jí stala až 30. června 1993 a tudíž při přípravě schvalování tohoto dokumentu nemohla v souladu s ustanovením čl. 10.2.c. jednacího řádu si případně vyhradit právo přizpůsobit či nepřizpůsobit se tomuto doporučení jako celku(jako Dánsko) či jeho jednotlivým zásadám (k zásadě č. 8 tak učinilo Německo, Nizozemí, Norsko). Doporučení je proto právně irelevantní.

Žalobce souhlasí, že (i dle rozsudku ESLP) je zpracování profilu zásahem do čl. 8 Úmluvy, upozorňuje však na odstavec druhý čl. 8, z něhož současně vyplývá, že má policie oprávnění profil DNA zpracovávat, je-li to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných, což v případě jmenovaného bez jakýchkoliv pochybností bylo.

Žalobce upozorňuje, že Databáze zahrnuje pouze výsledky kriminalistické genetiky související především s trestním řízením, pátráním po osobách, popřípadě s dalšími úkoly a činnostmi policie. Zásah do soukromého života pachatelů trestných činů v porovnání s jejich trestnou činností ohrožující nejen individuální objekt trestného činu, ale také celou společnost, je téměř minimální, neboť z profilu DNA zpracovávaného v Databázi nelze zjistit žádné další informace (na rozdíl od konstatování v rozsudku ESLP). Pojem profil DNA je obecným, označuje pouze souhrn zjištěných informací v obecné rovině tzn. že existuje celá řada profilů DNA, které obsahují různé informace na různém stupni citlivosti z hlediska právní ochrany. Žalobce zdůrazňuje, že policie používá k analýzám DNA standardizovaný evropský postup, technologie a postupy používané v Kriminalistickém ústavu Praha umožňují získat pouze informačně omezený DNA profil, nejedná se tedy kompletní vzorec DNA; v současné době jsou v policejní databázi pouze DNA profily, které vyjma identifikace pohlaví neobsahují žádné informace, které by mohly vést, ať už přímo nebo nepřímo ke specifickým informacím obsahujícím např. fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu či vypovídat o národnostním, rasovém nebo etnickém původu a pod. Zjednodušeně řečeno ani tyto informace z profilu DNA policie neumí získat, je to technicky nemožné.

Žalovaný rovněž nesprávně vyložil ust. § 65 písm. a) zákona č. 273/2008Sb., na základě něhož má policie oprávnění získávat osobní údaje pro účely budoucí identifikace u osob obviněných ze spáchání úmyslných trestných činů nebo u osob, kterým bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu. Zákonodárce tímto ustanovením neměl v úmyslu založit u uvedených osob porušování zásady presumpce neviny ze strany policie, ale jak vyplývá z důvodové zprávy k zákonu založil tím oprávnění ke zpracování profilu DNA, neboť *„je nepochybně dán opodstatněný důležitý zájem na identifikaci takových osob, a proto bylo nutno rozšířit oprávnění policie snímat a zajišťovat příslušné identifikační znaky i těchto osob“*. Oproti institutu prokazování totožnosti se v případě tohoto ustanovení vytváří předpoklad pro budoucí identifikaci jako preventivní opatření“. Z uvedeného plyne nejen jednoznačné oprávnění, ale také povinnost policie zpracovávat profil DNA jmenovaného jako pachatele úmyslného trestného činu, neboť je to nezbytné pro předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, jak to předpokládá i ust. § 79 odst. 1 zákona 273/2008 Sb., podle něhož lze zpracovávat citlivé osobní údaje bez souhlasu osoby, jíž se tyto údaje týkají, pokud je to nezbytné pro plnění jejích úkolů. Žalobce opětovně proto zdůrazňuje, že profily DNA v Databázi nejsou jinak než v trestním řízení, respektive při odhalování pachatelů trestných činů využitelné, policie tak postupuje v souladu s právními předpisy i se zákonem o ochraně osobních údajů. Žalobce provedl příslušná ustanovení zákona a stanovil pravidla pro využívání údajů z databáze, tj. přijal opatření k zabezpečení předmětných údajů, přístupu do databáze jen oprávněným osobám, provádění kontrol za účelem zajištění plnění takových bezpečnostních opatření a zajistil tedy nezneužití těchto údajů, ze strany žalovaného nedošlo v rámci kontroly provedené v roce 2008 k žádným výhradám.

Žalobce vnímá činnost, kterou se žalovaný snaží určovat jaké údaje má policie při výkonu svých úkolů daných právním řádem zpracovávat, oprávněně nejen jako nepřiměřenou, ale nezákonnou. Obdobně jako žalovaný nestanoví lékařům v jakých diagnostických případech mají odebírat biologický materiál k laboratorní analýze a je zpracovávat, neměl by tak ani činit vůči policii. Žalobce nepochybně kompetenci žalovaného kontrolovat dodržování povinností policie při zpracování údajů, nesouhlasí však s tím, aby žalovaný určoval, jak bude postupovat jako o orgán činný v trestním řízení nebo jaké důkazy (prostředky) použije při vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách. K tomu podle jeho názoru žalovaný není způsobilý,

vzhledem k rozsahu činností policie a v rámci nich uplatňovaných kriminalistických metod používaných při odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, vyhodnotit nezbytnost zpracování konkrétních profilů DNA.

V závěru žalobce poukazuje na nutnost použít při výkladu zákonných ustanovení nejen metody jazykového, ale také logického či systematického výkladu. Má za to, že je třeba číst ustanovení nejen jednotlivě, ale také ve vzájemné souvislosti. Proto odvozuje nezbytnost zpracování profilu DNA jmenovaného od osoby pachatele, její nebezpečnosti, respektive potenciální nebezpečnosti, okolností konkrétního případu, proč bylo například trestní stíhání zastaveno (např. z procesních důvodů, pro promlčení a nebo, že obviněný nebyl v době spáchání pro nepřítetnost trestně odpovědný a pod.). Nesouhlasí proto s tvrzením žalovaného, že je irrelevantní jakákoliv jiná trestná činnost, pro níž bylo jeho trestní stíhání zastaveno bez ohledu na důvody; takové tvrzení neodpovídá ani právním úpravám dalších členských států Evropské unie, jak žalobce uvedl výše. Ustanovení zákona č. 141/1961 Sb. trestního řádu musí být tak vykládána v souvislosti, což se musí následně promítnout do činnosti policie jako orgánu, který má specifické postavení v rámci trestního řízení. Žalobce proto vidí jmenovaného na základě všech prokázaných skutečností jako osobu, která se mimo již výše uvedených trestných činů dopustila další protiprávní činnosti. V závěru upozorňuje na to, že žalovaný rozebírá v článku II odstavci druhém svého vyjádření podle jeho tvrzení zásadní otázku odběru DNA jmenovanému, která však nebyla a není předmětem ani rozhodnutí žalovaného ani předmětné žaloby, což je uvedeno v samotné žalobě tak ve vyjádření žalovaného.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správním úřadem z hlediska žalobních námitek uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí podle ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.). O žalobě rozhodl rozsudkem bez jednání, neboť obě strany s tímto vyslovily souhlas (§ 51 s. ř. s.), žalobce mlčky a žalovaný zároveň s vyjádřením k žalobě ze dne 10.6.2010.

O námitkách žalobce uvažil soud takto:

Strany sporu se shodují v obecné rovině v tom, že informace obsažené v profilu DNA jsou citlivým údajem ve smyslu ust. § 9 zákona č. 101/2000Sb. a jejich uchovávání (jako způsob zpracování) v Národní databázi DNA může představovat zásah do práv na soukromý život ve smyslu čl. 8 odst. 1 Úmluvy, který je ospravedlnitelný za předpokladu naplnění podmínek stanovených v čl. 8 odst. 2 Úmluvy, tzn. v souladu se zákonem a nezbytný v demokratické společnosti v zájmu naplnění cílů zde uvedených. Rovněž se shodují v tom, že oprávnění policie uchovávat profil DNA v Databázi není neomezené, ale je limitováno obecně vymezením účelu k jakému se tak děje a nezbytností takového postupu k naplnění sledovaného cíle.

Základní otázkou pro vyvození postihu vůči žalobci v daném správním řízení bylo podle žalovaného posouzení oprávněnosti resp. nezbytnosti zpracování, spočívající v zařazení a uchovávání profilu DNA jmenovaného v Národní databázi DNA, a to bez jeho souhlasu tj. bez souhlasu subjektu údajů. Nezbytnost zařazení a uchovávání profilu DNA jmenovaného v Databázi žalobce odůvodňuje potřebou identifikace pachatele trestné činnosti v budoucnu, tuto svoji činnost považuje obecně za legitimní a legální, z hlediska intenzity zásahu do práv chráněných zákonem č. 101/2000Sb. za zásah v demokratické společnosti přiměřený ve vztahu k naplnění cíle, tj. plnění úkolů policie při předcházení, vyhledávání,

odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách (§ 9 písm.i) zákona č. 101/2000Sb.), a tedy i v souladu s ust. čl. 8 odst. 2 Evropské Úmluvy o lidských právech a základních svobodách. Oproti tomu Úřad a předseda Úřadu v daném konkrétním případě nezbytnost takového zásahu neshledali, zařazení a uchovávání profilu DNA jmenovaného v databázi bez jeho souhlasu kvalifikovali jako trvalý správní delikt. Žalovaný ve vyjádření k žalobě v bodu II. poukázal na skutečnost, že je třeba odlišovat zpracování osobních údajů, jakým je odběr a využití vzorku v souvislosti s vyšetřováním konkrétního trestného činu, od zpracování, které spočívá v dalším uchovávání získaného profilu DNA v Databázi pro možné budoucí potřeby identifikace pachatele. Postup policie, kdy je na oběti trestného činu či na místě spáchání trestného činu nebo na prostředcích k jeho spáchání užitých vygenerován profil DNA a na základě odběru vzorku a získaného profilu DNA od osob spadajících do množiny podezřelých ze spáchání tohoto konkrétního trestného činu identifikován možný pachatel, a současně případně vyloučeny ostatní osoby, nebyl v daném případě předmětem řízení a takovéto jednání nebylo posuzováno. Stručně shrnuto důvodem vyvození postihu bylo zařazení a uchovávání profilu DNA jmenovaného v Databázi, tzn. uchovávání profilu DNA konkrétní osoby pachatele pravomocně odsouzeného pro konkrétní trestné činy, a to pro budoucí potřeby, tj. k využití při vyšetřování jiných trestných činů a identifikaci jejich pachatele v budoucnu (kdy využití profilu DNA uloženého v Databázi současně v budoucnu umožňuje i vyloučení jmenovaného z okruhu podezřelých).

Z podkladů ve spise i napadených rozhodnutí Úřadu a předsedy Úřadu plyne, že Úřad zahájil řízení na základě podnětu jmenovaného, který uvedl, že ve vazební věznici, kde byl ve výkonu trestu, došlo k odběru biologických vzorků za účelem získání profilu DNA (jeho profil byl odebrán 16. června 2007, zpracován a vložen do Národní databáze DNA pod č.j. KUP-5166/CB-2007 dle sdělení policejního prezidenta České republiky 16. prosince 2008); jmenovaný požádal o posouzení, zda může policie takto získané osobní údaje dále zpracovávat a archivovat.

V době prošetřování podnětu, resp. již předtím byla prováděna kontrola Úřadem v Kriminalistickém ústavu PČR, jejímž předmětem byl způsob zpracovávání vzorků a profilů DNA v Databázi. Tato kontrola byla vyvolána zjištěním Veřejného ochránce práv ve věci postupu policie při odběru biologických vzorků odsouzeným a obviněným (viz Závěrečné stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 31.1.2008 sp.zn. 3065/2007/VOP/FH, 3112/2007/VOP/FH a další), kdy v červnu 2007 došlo k plošnému odběru vzorků mj. u osob ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu. Provozování Databáze na základě Závazného pokynu policejního prezidenta č. 88/2002 ze dne 29.5.2002 ve znění rozkazu č. 54 z roku 2004 bylo veřejným ochráncem práv považováno za problematické a akce plošného odebrání vzorků podle rozkazu policejního prezidenta č. 60 ze dne 2.5.2007, který vycházel ze změny zákona č. 141/1961Sb., o trestním řízení a změny zákona č. 283/1991Sb., provedené zákonem č. 321/2006Sb., hodnocena jako provedená na základě sporného právního základu. V rámci kontroly Databáze Úřadem (od 3. 10. 2006 – 20.6.2008) bylo zjištěno, že při ukládání údajů do databáze není dodržován ani uvedený Závazný pokyn č. 88/2002, ale jsou ukládány mj. profily všech osob odsouzených za úmyslné trestné činy, aniž by bylo respektováno ust. § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991Sb., tj. zkoumána nezbytnost s ohledem na povahu trestného činu (viz dopis z 20.4.2009 č.j. INSP1-2130/07-36/BYT adresovaný policejnímu prezidentovi inspektorkou Úřadu). V reakci ze dne 25.5.2009, pod č.j. PPR-9354-5/ČJ-2009-99KU, na tento dopis požadující nápravu policejní prezident mj. poukazyval ve vztahu k z ust. § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991Sb., v platném znění, na legislativní zkratku v tomto zákoně zavedenou s tím, že u obviněných a odsouzených pro úmyslný trestný čin nezbytnost je dána pro „předcházení, vyhledávání,

odhalování trestné činnosti a trestných činů“, aniž by to bylo nezbytné s ohledem na povahu konkrétního trestného činu.

Soud vyšel z následující právní úpravy:

Zákon č. 101/2000Sb. o ochraně osobních údajů jako obecný předpis (s účinností od 1.6.2000) stanovil obecná pravidla pro správce a zpracovatele osobních údajů; v ust. § 3 odst. 6 (Působnost zákona) ve znění do 30.5.2001 (původní znění) např. vyloučil celá ust. § 5, 9, 11, 16 a 27 při zpracování osobních údajů Policií ČR, včetně její Národní ústředny Interpolu, při odhalování trestné činnosti, s odkazem na zákon č. 283/1991Sb. V tomtéž znění platilo toto ustanovení až do 25.7.2004. Následně novelou provedenou zákonem č. 439/2004Sb. s účinností od 26.7.2004 stanovil v § 3 odst. 6, že „Ustanovení § 5 odst. 1 a § 11 a 12 se nepoužijí pro zpracování osobních údajů nezbytných pro plnění povinností správce stanovených zvláštními zákony pro zajištění ... c) veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, d) předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů (opět odkazy pod čarou mj. na zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů). Vyloučeno tak nebylo již ust. § 5 odst. 2 „*Správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat, a) jestliže provádí zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce...*“. Ust. § 9 tohoto zákona (Citlivé údaje), vypuštěné z výčtu v § 3 odst. 6, pak ve vztahu k tomuto posunu změnu nepřineslo; až s účinností od 1.9.2007 (novelou provedenou zákonem č. 170/2007, Čl. XVI) stanovilo, že citlivé údaje je možné zpracovávat i bez souhlasu subjektu údajů *jestliže ... i) se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách*“. Tato novela reagovala na vstup České republiky do schengenského prostoru a změna ust. § 9, tj. vložení písm. i), podle Důvodové zprávy k tomuto ustanovení, znamenala obecnou výjimku pro zpracování citlivých údajů pro uvedenou ucelenou agendu, a to s ohledem na její povahu i bez souhlasu subjektu údajů (byť dosud tak činili dílčí úpravy ve zvláštních předpisech, zákon o Policii, trestní řád) a to v zájmu sdružování údajů a související zpracování v systému SIS, kdy současně touto novelou byly rozšířeny kompetence Úřadu jako dozorového orgánu.

Zákon č. 283/1991Sb. o Policii ČR byl novelizován zákonem č. 60/2001Sb. s účinností od 19.2.2001, a tato novela vložila do tohoto zákona novou Hlavu čtvrtou a Hlavu pátou, a s odkazem na zákon č. 101/2000Sb. stanovila v ust. § 42d, že policie zpracovává informace včetně osobních údajů shromážděných při plnění úkolů policie, a to v rozsahu nezbytně nutném pro plnění těchto úkolů a v § 42e odst. 1 písm. e) stanovila, že *Policista, který při plnění úkolů policie nemůže získat osobní údaje, umožňující budoucí identifikaci, jiným způsobem, je oprávněn u osob obviněných ze spáchání trestného činu, nebo u osob nalezených, po nichž bylo vyhlášeno pátrání a které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení*.

V Hlavě páté (Zvláštní ustanovení o zpracování osobních údajů) byla uvedenou novelou stanovena pravidla zvláštní ve vztahu k mj. § 5, § 9 zákona č. 101/2000Sb. Ust. § 42g (Zpracovávání osobních údajů při plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením) stanovilo, že „*Při předcházení a odhalování trestné činnosti, zjišťování pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech (dále jen „**plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením**“)) je policie při zpracovávání osobních údajů povinna ... b) shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu, c) uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich*

zpracování, ...e) neprodleně ohlásit Úřadu pro ochranu osobních údajů zřízení každé evidence obsahující osobní údaje; součástí tohoto ohlášení je název útvaru odpovědného za zpracovávání osobních údajů, účel evidence, kategorie subjektů údajů a osobních údajů, které se těchto subjektů týkají, a popis opatření k zajištění požadované ochrany osobních údajů.“

Kromě vymezení povinností pro zpracování byla tak tímto ustanovením založena i legislativní zkratka „plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením“, která zahrnuje širší činnosti, než které spadají pod pojem „trestní řízení“ podle trestního řádu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 7As 60/2007-63 (na který lze odkázat pro úplnost) uvedená legislativní zkratka zahrnuje (pro potřeby zpracovávání osobních údajů policií) i úkoly preventivní a předzvědné povahy bez toho, že by trestní řízení muselo být vůbec zahájeno; zpracování osobních údajů může také souviset jak s činností policie před zahájením trestního řízení, tak i po jeho pravomocném skončení. Základní omezení pro zpracování osobních údajů policií je tak jejich potřebnost pro plnění úkolů policie, a to pouze v nezbytném rozsahu.

Podle ust. § 42g odst. 2 tohoto zákona policie byla oprávněna sdružovat osobní údaje získané k rozdílným účelům a podle § 42g odst. 3 tohoto zákona při zpracování osobních údajů podle odst. 1 je oprávněna zpracovávat citlivé údaje „je-li to s ohledem na povahu trestného činu nezbytné pro plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením“ a podle odst. 4 je oprávněna zpracovávat osobní údaje dle odst. 1 i bez souhlasu osob; při tom byla povinna dbát práva na ochranu jejich soukromého a osobního života. Současně byla zavázána „*jakmile tím již není ohroženo plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením, osobě sdělit, že zpracovává její osobní údaje, nebo provést jejich likvidaci*“. Ustanovení této Hlavy paté současně stanovila pravidla (§ 42i) pro prověřování potřebnosti dalšího zpracovávání osobních údajů, (§ 42j) informování o osobních údajích a opravu nepravdivých nebo nepřesných osobních údajů, (§ 42k) pro předávání osobních údajů a pod.

Ustanovení zákona č. 283/1991 Sb., Hlavy čtvrté, např. právě ust. § 42e odst. 1 a 2 pak doznala změny v souvislosti se změnou zákona č. 141/1961Sb, trestní řád, a to zákonem č. 321/2006Sb. s účinností od 30.6.2006. Ust. § 114 odst. 2 trestního řádu (Prohlídka těla a jiné podobné úkony) umožňovalo před touto novelou (je-li to třeba k důkazu) provést odběr biologického materiálu za podmínek tam stanovených. Novela č. 321/2006Sb. do tohoto ustanovení doplnila, že „*Na požádání orgánu činného v trestním řízení může tento odběr i bez souhlasu podezřelého nebo obviněného provést lékař...*“ a dále v odst. 4 stanovila, že není-li odběr spojen se zásahem do tělesné integrity... „*je orgán činný v trestním řízení oprávněn po předchozí výzvě odpor překonat; policejní orgán potřebuje k překonání odporu předchozí souhlas státního zástupce...*“. K úkonům dle § 114 trestního řádu zaujalo Stanovisko Plénum Ústavního soudu (Pl.ÚS–st. 30/10), podle něhož nelze na tyto úkony pohlížet jako na úkony, jimiž by byl obviněný nebo podezřelý donucován k ústavně nepřipustnému sebeobviňování, cílem je získání objektivně existujícího důkazu, existujícího nezávisle na vůli obviněného.

Ust. § 42e odst. 1 zákona č. 283/1991Sb. pak bylo touto novelou změněno tak, že do něho byla vložena slova „*u osob ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, u osob, jímž bylo uloženo ochranné léčení*“, dále bylo změněno ust. § 42e odst. 2 a doplněn odst. 3. Od 30.6.2006 tak ust. § 42e znělo:

(1) Policista, který při plnění úkolů policie nemůže získat osobní údaje, umožňující budoucí identifikaci, jiným způsobem, je oprávněn u osob obviněných ze spáchání trestného činu, u osob ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, u osob,

jimž bylo uloženo ochranné léčení, nebo u osob nalezených, po nichž bylo vyhlášeno pátrání a které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu,.... e) odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení. Podle odst. 2..... odběr krve nebo odběr jiného biologického materiálu, který je spojen se zásahem do tělesné integrity, provádí na žádost policisty pouze odborně způsobilý zdravotnický pracovník. Obdobně se postupuje i u odběru, který není spojen se zásahem do tělesné integrity, je-li při něm překonáván odpor osoby. Odběr biologických vzorků se provádí způsobem, který nesmí ohrozit zdraví osoby. Podle odst. 3) Nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést a nejde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu.

Hlava pátá, resp. ust. § 42g a násl. zákona č. 283/1991Sb. pak v souvislosti se vstupem do schengenského systému novelou č. 170/2007Sb. s účinností k 1.9.2007 doznalo změn jen stran informování a předávání osobních údajů(§ 42j, § 42k), jinak uvedená ustanovení zůstala nedotčena až do 1.1.2009.

S účinností od uvedeného data nový zákon o Policii České republiky č. 273/2008Sb., v Hlavě X (Práce s informacemi) v ust. § 60 /Obecná ustanovení o zpracovávání informací policií/, stanovil, že: odst. 1) *Policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a jiným právním předpisem informace včetně osobních údajů v rozsahu nezbytném pro plnění svých úkolů. Dle odst.2) Zpracovávané informace musí policie zabezpečit před neoprávněným přístupem, změnou, zničením, ztrátou nebo odcizením, zneužitím nebo jiným neoprávněným zpracováním. Tímto nejsou dotčeny povinnosti podle jiného právního předpisu. Kromě vymezení postupů (§61-64) při podání vysvětlení, pořizování záznamů, prokázání totožnosti (kdy podle § 63 odst. 4: *Nelze-li totožnost předvedené osoby zjistit na základě sdělených údajů ani v dostupných evidencích, je policista oprávněn získat informace potřebné k jejímu ztotožnění snímáním daktyloskopických otisků, zjišťováním tělesných znaků, měřením těla, pořizováním obrazových, zvukových a jiných záznamů a odebíráním biologických vzorků umožňujících získání informací o genetickém vybavení*) stanovil tento zákon v ust. § 65 postup při „Získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace“*

Podle § 65 odst. 1) tohoto zákona *Policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u*

a) osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu,

b) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, /dále c) a d)/.

snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.

Podle odst. 2) téhož ustanovení: *Nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity.*

Podle odst. 5) téhož ustanovení: *Policie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti.*

Zvláštní ustanovení o zpracovávání osobních údajů policií, § 79 zákona č. 273/2008Sb. v návaznosti stanoví, že: odst.1) Policie může zpracovávat osobní údaje včetně citlivých údajů bez souhlasu osoby, již se tyto údaje týkají (dále jen „subjekt údajů“), pokud je to nezbytné pro plnění jejích úkolů. Podle odst. 2) Shromažďovat údaje o rasovém původu, náboženském nebo politickém přesvědčení, o příslušnosti k zákonem nezakázanému sdružení nebo sexuálním chování lze pouze tehdy, je-li to nezbytné pro účely konkrétního trestního řízení.

Podle ust. § 85 (Zpracovávání osobních údajů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti): (1) Policie může při plnění svých úkolů

- a) zpracovávat nepřesné nebo neověřené osobní údaje; pokud je to možné, policie osobní údaje takto označí,
- b) zpracovávat osobní údaje i k jinému účelu, než ke kterému byly shromážděny,
- c) shromažďovat osobní údaje otevřeně i utajeným způsobem nebo pod záminkou jiného účelu anebo jiné činnosti,
- d) sdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům, za účelem předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů, zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti včetně pátrání po osobách a věcech a zajištění bezpečnosti České republiky.

Podle odst.2) Policie zpracovává osobní údaje podle odstavce 1 odděleně od osobních údajů zpracovávaných při plnění jiných úkolů policie.

Podle ust. § 86 Při zpracovávání osobních údajů podle § 85 policie

- a) stanoví účel, k němuž mají být osobní údaje zpracovávány,
- b) neprodleně ohlásí úřadu zřízení každé evidence obsahující tyto osobní údaje; součástí tohoto ohlášení je název útvaru odpovědného za zpracovávání osobních údajů, účel evidence, kategorie subjektů údajů a osobních údajů, které se těchto subjektů týkají, a popis opatření k zajištění požadované ochrany osobních údajů.

Podle ust. § 87 odst.1) Policie uchovává osobní údaje pro účely podle § 85 po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Pomine-li tento účel, osobní údaje zlikviduje.

Dle odst.2) Policie osobní údaje nezlikviduje,

- a) jsou-li dále využívány při plnění úkolu podle tohoto zákona nebo se jedná o osobní údaje, které jsou součástí spisového materiálu, bez ohledu na to, zda jsou zpracovány v listinné nebo automatizované podobě, ...

V daném řízení bylo zjištěno, že žalobce /účastník řízení/ uchovává v Národní databázi DNA profil DNA jmenovaného, který byl rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci sp.zn. 4 To 23/2005 (který nabyt právní moci 4.4.2005) odsouzen pro trestný čin kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 148 odst. 1 odst. 4 trestního zákona, trestný čin kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 2 trestního zákona a trestný čin porušování autorského práva podle § 152 odst. 1 trestního zákona. Žalobce již ve vyjádření k oznámení o zahájení řízení z 25.6.2009 odkázal na uvedený rozsudek s tím, že jmenovaný byl odsouzen k odnětí svobody na 6 let do věznice s ostrahou a uložen mu trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce daňového poradce, a že v trestním rozsudku soud konstatoval, že druh a výše uložených trestů odpovídají poměrně vysokému stupni nebezpečnosti jednání pro společnost danou zejména tím, že způsobil škodu velkého rozsahu, mírou zavinění a skutečností, že spáchal více trestných činů, a proto trestný čin spáchaný jmenovaným lze považovat za zvláště závažný úmyslný trestný čin ve smyslu ust. § 41 odst. 2 trestního zákona, a jako i v žalobě a rozkladu dále odkazoval na to, že jmenovaný je osobou, která byla v průběhu několika let prověřována z majetkových deliktů, přičemž

některé trestní řízení bylo ukončeno ještě před zahájením trestního stíhání právě s ohledem na již uložený trest odnětí svobody a zejména poukazoval na to o jakou trestnou činnost se jednalo a důvod odložení či zastavení řízení. Vzhledem k uvedené právní úpravě tak trval na tom, že uchování profilu DNA jmenovaného je pro účely budoucí identifikace pachatele trestných činů k naplnění úkolu policie předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů. atd. v budoucnosti opodstatněné /ospraveditelné/ resp. nezbytné pro plnění těchto úkolů (mj. ztotožňování jejich pachatelů). Podle žalobce tak toto oprávnění je možné aplikovat vůči přesně vymezenému okruhu osob, přičemž jednou z těchto kategorií jsou osoby ve výkonu trestu odnětí svobody na spáchání úmyslného trestného činu, což se vztahuje právě na jmenovaného, jak dle ust. § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991Sb., s ohledem na povahu trestného činu, tak dle § 65 a § 79 zákona č. 273/2008 Sb., zpracovávat tyto údaje pak lze bez souhlasu těchto osob, neboť si lze velmi těžko představit, že by osoby dopouštějící se trestné činnosti, zejména recidivisté tento souhlas byli ochotni udělit (k tomu odkazoval i na důvodovou zprávu k zákonu č. 321/2006Sb.) Žalobce pro srovnání poukazoval v řízení na rozhodnutí Úřadu ze dne 30. května 2008, zn. SPR- 0836/08- 14, v jehož odůvodnění(str. 8) Úřad uvedl, že „V případě M. D. stíhaného pro trestný čin krádeže vloupáním podle § 247 odst. 1 písm. b) trestního zákona umožňuje povaha tohoto trestného činu zpracovávat profil DNA pachatele bez jeho souhlasu...“ přičemž nyní projednávaný případ je mnohem vyššího stupně nebezpečnosti pro společnost a tudíž i požadavek na zpracování osobních údajů pachatele tak závažného trestného činu je zcela oprávněný a je v souladu nejen se zákonným zmocněním, ale také v souladu se závazným pokynem policejního prezidenta č. 88 ze dne 29. května 2002 k naplňování provozování a využívání Národní databáze DNA.

Soud vzhledem k uvedené právní úpravě se shoduje s obecnými závěry Úřadu, potažmo předsedy Úřadu v tom, že podle ust. § 9 písm. i) zákona č. 101/2000Sb.(jako obecného předpisu) může být zpracování citlivých údajů bez souhlasu subjektu údajů prováděno pouze na základě zmocnění ve zvláštním zákoně v rozsahu a za podmínek stanovených v tomto zvláštním zákoně, a tj. v daném případě za podmínek stanovených zákonem č. 283/1991 Sb.a následně zákonem č. 273/ 2008 Sb. Soud se rovněž shoduje se závěrem správních orgánů v tom, že policie může zpracovávat osobní údaje včetně citlivých údajů bez souhlasu osoby, jíž se tyto údaje týkají, pokud je to nezbytné pro plnění jejích úkolů, že však uvedená zvláštní právní úprava, tj. zákon o Policii ČR upravuje práva a povinnosti policie při zpracování osobních údajů při plnění jejích úkolů velmi obecně, a to ve vztahu ke všem myslitelným účelům, které s činností Policie souvisejí od vlastního vyšetřování trestných činů a přestupků (zpracování osobních údajů v jednotlivých vyšetřovacích spisech) až po veškeré evidence a informační systémy Policie, které využívá při své činnosti, a to včetně Národní databáze DNA. Skutečnost, že právní úprava vykazuje značnou míru obecnosti, a že tak nelze např. ust. § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991Sb., ba ani ust. § 65 odst. 1 písm.a), b) zákona č. 273/2008Sb. vyložit tak, že představuje „taxativní“(a tím předvídatelný) výčet kritérií (okruhu osob, povahy či typu trestných činů), kdy je policie oprávněna /popř. povinna/ pro účely budoucí identifikace uchovávat profil DNA (podezřelého, obviněného či odsouzeného) dokládá jednak to, že stále je zde vůdčím principem (trvajícím) nezbytnost uchovávání, jednak i to, že k zajištění jednotného postupu bylo nutno pravidla takto obecně stanovená precizovat Závazným pokynem č. 88 již v roce 2002, jímž ona „potřebnost“ pro plnění úkolů policie, „nezbytnost“ a „povaha trestného činu“ byla vymezena úžeji, byť výčtem příkladným, např. v čl. 1, současně došlo i ke stanovení uschovací lhůty. K dalšímu omezení nezbytného rozsahu zpracování citlivých údajů v databázi pak došlo Rozkazem policejního prezidenta č. 52 z 27.4.2004, následně pak i již zmiňovaným pokynem č. 60 z roku 2007.

Správní orgány proto správně konstatovaly, že Databáze je evidencí osobních údajů ve smyslu § 86 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., jedná se o zpracování osobních údajů dle § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. a musí mít i stanoven svůj účel [§ 86 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb.], a to co nej přesněji, a to mj. s odkazem Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“), kdy uchování profilu DNA sleduje širší cíl, a to identifikaci budoucích pachatelů, byť se jedná o účel legitimní. Ustanovení § 79 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. pak shledaly oním předvídaným ustanovením zvláštního zákona, které dále zužuje zákonné oprávnění Policie zpracovávat osobní údaje bez souhlasu na případy, kdy je to nezbytné pro plnění jejích úkolů výslovně definovaných zákonem č. 273/2008 Sb. Při posuzování nezbytnosti vyjádřené v § 79 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. jakožto další podmínky vedle souvislosti s úkoly Policie (vymezené opět značně obecně v § 2 zákona č. 273/2008 Sb.), dospěly tak k závěru, že je třeba přihlídnout k účelu každého jednotlivého zpracování osobních údajů Policií, v daném případě ke shora nastíněnému účelu Databáze, a že ačkoliv ustanovení § 79 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. již nepoužívá jakožto omezující kritérium pro zpracování citlivých údajů povahu trestného činu, tak jak činilo ustanovení § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb., je toto kritérium stále nejvýznamnějším hlediskem, na základě kterého lze definovat okruh osob, jejichž profil bude do Databáze zařazen, tak aby se nejednalo o zcela svévolný a náhodný postup. Při hodnocení povahy trestného činu budou kritériem typový stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost a faktická využitelnost Databáze pro odhalení pachatele daného trestného činu (druhově vymezeného), přitom odkázaly na další kritéria pro posouzení povahy trestného činu a nezbytnosti zařazení profilu odsouzené osoby do Databáze, jako je vysoký podíl recidivistů, způsob spáchání trestného činu a s tím související pravděpodobnost zanechání biologické stopy na místě nebo řada dílčích útoků (uvedená již v rozhodnutí, jehož se žalobce dovolával) a uzavřely, že „Všechna tato hlediska, případně i další vyplývající z okolností daného případu, je dle správního orgánu nutno posoudit předtím, než je rozhodnuto o vložení daného profilu DNA do ND DNA, tedy o tom, že v konkrétním případě je takové zpracování citlivého údaje nezbytné pro plnění úkolů Policie“.

Ač se Úřad i předseda Úřadu v zásadě shodl s žalobcem, že v případě trestného činu kráčení daně, poplatku a jiné podobné dávky podle § 148 trestního zákona, jsou uvedená hlediska (až na jedno) naplněna, z hlediska účelu Databáze dospěli k názoru, že faktická využitelnost Databáze pro odhalení pachatele těchto trestných činů není dána, protože jde o hospodářské trestné činy, jejichž pachatelem již z jejich povahy bude ve většině případů subjekt daně (tedy osoba orgánům činným v trestní řízení známá již od počátku trestního řízení nebo snadno zjištělná na základě jiných stop a důkazů, než je profil DNA). Za značně hypotetickou označili situaci, pokud by v trestním řízení vedeném pro tento trestný čin nebylo možné vymezit relativně úzký okruh pachatelů, i když obecně lze připustit, že se trestného činu dle § 148 trestního zákona může dopustit i jiná osoba, než subjekt daně, odborná literatura uvádí pouze jediný příklad, a to daňového poradce (srov. Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. II. díl. 6., doplněné a přepracované vydání. Praha : C. H. Beck, 2004, str. 919). Zdůraznili, že porovnávání profilu DNA obviněného, resp. podezřelého, získaného na základě § 114 odst. 2 trestního řádu, v konkrétním trestním řízení se stopami z místa činu nijak nesouvisí s dalším uchováváním získaných dat v ND DNA, a tedy, že uchovávat pro tento účel profil DNA v této databázi není nezbytné.

Vědomi si toho, že při posuzování kritéria nezbytnosti a v důsledku i povahy trestného činu se vychází z předpokladu, že se pachatel trestného činu může dopustit v budoucnu stejného nebo obdobného trestného činu a je potom posuzována povaha jednotlivých trestných činů jak v rovině jejich společenské nebezpečnosti, tak v rovině faktické využitelnosti a nezbytnosti Databáze k odhalení pachatele (nikoliv k jeho usvědčení),

shledali nezbytnost uchování profilu DNA v Databázi, tj. poměrně významného zásahu do práv pachatele (zásahu do soukromí), který se tímto stane subjektem dlouhodobě evidovaným ve spojení s informací o předchozí trestné činnosti, pouze u těch závažných trestných činů, u nichž může být současně profil DNA hlavním či jedním z mála důkazů vedoucích k odhalení pachatele. Tento přístup (který ostatně zvolil ve svém vnitřním předpise podle žalovaného také sám účastník řízení) vyvažuje jak práva na ochranu soukromí dle čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (sdělení Federálního ministerstva zahraničí č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“), tak legitimní cíl Databáze a potvrzuje jej Doporučení /čl. 8/, dle něhož výsledky analýzy DNA a informace z nich odvozené mohou být uchovávány, jestliže byl dotčený jednotlivec odsouzen pro závažné trestné činy ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. V závěru Úřad uvedl, že ke shora uvedeným závěrům dospěl na základě ústavně konformního výkladu příslušných ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., především jeho §§ 64, 79, 85 a 86. Přitom vycházel z premisy, že uchováním profilů DNA dochází k zásahu do práva na soukromý život (srov. rozsudek Soudu ve věci S. a Marper proti Spojenému království ze dne 4. prosince 2008, § 70 až § 77). Správní orgán podotýká, že zákonné zmocnění státu, které by ospravedlňovalo a umožňovalo zásah do soukromí dotčených osob chráněného čl. 10 odst. 3 Listiny, jak jej předpokládá čl. 8 odst. 2 Úmluvy, musí být v souladu se zásadou právního státu, musí být dostatečně dostupné, předvídatelné, tedy vyjádřené s velkou mírou přesnosti (srov. rozsudek Soudu ve věci S. a Marper proti Spojenému království ze dne 4. prosince 2008, § 95 a násl.). Správní orgán je toho názoru, že tyto atributy ustanovením, ze kterých lze dovozovat oprávnění Policie vést ND DNA, scházejí, a pro potřeby tohoto řízení je musí tedy sám dovodit výkladem ad hoc. Přesto i při tomto postupu zůstává pochybnost, zda určitost citovaných norem je natolik dostatečná, aby sama o sobě mohla tvořit zákonný základ pro uplatnění státní moci formou vytvoření ND DNA ve smyslu čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, to především proto, že nesplňuje ani minimální požadavky na stanovení rozsahu a použití profilů DNA (srov. obecný účel vymezený úkoly Policie), délku uložení (srov. vymezení doby uchování v § 86 odst. 1 a § 65 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb.), použití a přístup třetích osob, procedury vedoucí k ochraně celistvosti a důvěrnosti údajů a procedury jejich zničení (opět viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci S. a Marper proti Spojenému království ze dne 4. prosince 2008, § 99).

Správní orgán se s ohledem na změnu příslušného zákona o Policii České republiky musel vypořádat také s tím, zda zařazení profilu DNA pana XY do ND DNA neumožňovala předchozí právní úprava, tedy zákon č. 283/1991 Sb. Vzhledem k tomu, že většina relevantních ustanovení byla beze změn, nebo pouze s drobnými změnami přejata do zákona č. 273/2008 Sb., dospěl správní orgán k závěru, že stejné argumenty, které platí pro posouzení dané věci dle zákona č. 273/2008 Sb. platí také pro příslušná ustanovení zákona č. 283/1991 Sb., a zařazení a uchování profilu DNA bylo proto v rozporu i se zákonem č. 283/1991 Sb. (viz znění § 42e odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb. a § 65 zákona č. 273/2008 Sb.; znění § 42g odst. 1 a 3 zákona č. 283/1991 Sb. a § 79, § 85 a § 86 zákona č. 273/2008 Sb.). Pokud došlo ve formulaci jednotlivých ustanovení k nějakým změnám, tak pouze směrem k jejich ještě větší obecnosti.

Předseda Úřadu se se závěry Úřadu ztotožnil se zdůrazněním na Doporučení a ohledně nezbytnosti uchovávání profilu DNA jmenovaného v databázi odmítl argumentaci žalobce odkazující na to, že jmenovaný byl stíhán i pro jiné trestné činy než v uvedeném rozsudku uvedené, s tím, že však za tyto nebyl pravomocně odsouzen a nedají se ani podřadit pod kritérium vymezené v Doporučení tj. nejde o trestné činy ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob.

Soud předně přisvědčil žalobci v tom, že není opodstatněné zpochybňování samotného důvodu zřízení Databáze tzn. že zde absentuje výslovné zákonné zmocnění. Pakliže podle shora uvedených ustanovení je policie oprávněna podle zákona odebírat genetické vzorky a pro účely budoucí identifikace uchovávat profil DNA, je tím nadána a povinna vést evidenci, resp. informační systém, v němž jsou oprávněně získané údaje zpracovávány, tedy zřídit tento systém a vymezit účel zpracování. Ani ze shora uvedených rozhodnutí, Stanoviska Pléna Ústavního soudu, rozsudku Nejvyššího správního soudu neplyne, že by v základu zřízení Národní databáze DNA bylo zpochybňováno, ani tyto soudy nedospěly k závěru, že pro zřízení tohoto informačního systému absentuje výslovné zákonné zmocnění a postup policie jimi nebyl shledán v rozporu s čl. 2 odst. 3 Ústavy, ani čl. 2 odst. 2 Listiny.

Při posouzení nezbytnosti zpracování citlivých osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů nelze vycházet toliko z vymezení kategorie trestných činů, jak je uvedena v Doporučení a za oprávněné uchovávání profilu DNA pro účely budoucí identifikace považovat jen případy, kdy jde o trestné činy ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. Doporučení R(92) jednak není závazným právním předpisem, jednak bylo přijato v roce 1992 a nelze eliminovat další vývoj v dané oblasti a závazky v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a schengenského prostoru. I s přihlédnutím k mantinelům daným čl. 8 odst. 1 Úmluvy a ochranou soukromí osob dle Listiny soud nepovažuje zúžení na kategorii trestných činů zastávanou žalovaným a vycházející z Doporučení za odpovídající uvedené právní úpravě, neboť tato opravňuje policii zpracovávat osobní údaje, včetně informace o genetickém vybavení, v případech, kdy je shledána nezbytnost pro naplnění účelu, nejen u osob ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, ale i u osob obviněných či podezřelých ve vztahu k obecně vymezené kategorii úmyslných trestných činů. Jak soud již shora uvedl, toto vymezení nepředstavuje taxativní výčet, kdy je policie povinna bez dalšího zpracovávat (a uchovávat) profil DNA všech podezřelých, obviněných či odsouzených, konečně i žalovaný ve svém vyjádření k žalobě argumentuje tak, že nevyslovil závěr, že by policie nikdy nemohla v případě hospodářských trestných činů profil DNA využít. Nezbytnost zásahu do soukromé sféry jedince, který představuje odběr genetického materiálu, zpracování profilu DNA a uchovávání v databázi je nutno tak posuzovat ve vztahu k postavení dotčeného subjektu údajů v procesu trestního řízení a to i v širším rámci vymezení tohoto pojmu.

Soud se neztotožnil se závěrem žalovaného, že v daném konkrétním případě, při posuzování ad hoc nezbytnosti uchovávání profilu DNA jmenovaného policie překročila zákonný rámec, a že uchovávání tohoto citlivého údaje bez souhlasu subjektu údajů pro účely budoucí identifikace bylo porušením zákona č. 101/2000Sb. Předně nešlo o osobu toliko podezřelou či obviněnou, ale již pravomocně odsouzenou k trestu odnětí svobody pro úmyslný trestný čin. Z rozsudku v dotčeném případě plyne rozsah skutků, jichž se jmenovaný dopustil a způsob jeho jednání, a dle právní kvalifikace mu hrozila zákonná trestní sazba trestu odnětí svobody 5 až 12 let. Tím je vyjádřeno, že v případě posuzovaném šlo i o trestný čin mimořádně vysokého stupně nebezpečnosti a toto kritérium musí být při posuzování nezbytnosti zpracování osobních údajů zohledněno. Trest odnětí svobody na 6 let byl jmenovanému uložen vzhledem k poměrně vysokému stupni společenské nebezpečnosti jeho jednání daném výší způsobené škody, mírou zavinění a skutečností, že spáchal více trestných činů, potřeba ochrany před obdobným jednáním do budoucna byla vyjádřena současně uloženým trestem zákazu činnosti na 5 let. Byť na druhé straně soud musel přihlížet k jeho „předchozímu řádnému způsobu života“, samotná povaha trestných činů se řadí k těm, u nichž „dochází k recidivě, je u nich vysoká latence, zůstávají často skryty pozornosti orgánů činných v trestních řízeních a zároveň mají vysokou míru

nebezpečnosti společenské, protože ovlivní celou hospodářskou soustavu státu, je dán proto zájem na jejich odhalení a usvědčení jejich pachatelů“, jak poukázal žalobce. I Úřad za rozhodné kritérium, které odůvodňuje oprávněnost policie ke zpracování osobních údajů, považuje vysokou míru nebezpečnosti jednání pro společnost, skutečnost, že v případě hospodářských trestných činů profil DNA zpravidla může být nepřímým důkazem, nevyvrací, že v souhrnu důkazů i tento důkaz může být pro ztotožnění pachatele důležitým a že bez něho se řetězec nepřímých důkazů neuzavře.

Sama skutečnost, že v případě trestných činů ohrožujících život, zdraví nebo bezpečnost osob je zde relativně vyšší pravděpodobnost zanechání biologické stopy na místě činu a tudíž je zpracování a uchování profilu DNA v Databázi významné pro ztotožnění pachatele budoucích trestných činů, neznamená, že u trestných činů hospodářské povahy podle hlavy druhé zvláštní části trestního zákona význam využívání biologických stop při odhalování těchto trestných činů a jejich pachatelů je marginální. V důsledku technického vývoje se způsob páčání těchto hospodářských trestných činů mění a v ruku v ruce s tím, by měl a musí jít i způsob, jak takovou činnost odhalit. Oprávnění policie a prostředky, jimiž je nadána za účelem předcházení, odhalování a vyšetřování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách tak musí vycházet ze stupně poznání nových možných způsobů páčání trestných činů. Jedním ze způsobů vedoucích k odhalení pachatele v budoucnu tak i v těchto případech může být využití uchovaného profilu DNA pachatele již za obdobnou činnost odsouzeného, jak žalobce konkrétně zdůvodňoval. Pro posouzení nezbytnosti má význam i skutečnost, že skutek je spáchán řadou dílčích opakujících se jednání, nebo že odsouzený spáchal více trestných činů.

Z hlediska vyvážení zásahu vůči ochraně soukromí subjektu údajů není bez významu ani to, zda je uchováván vzorek DNA, či profil DNA a jakou informaci samotný profil DNA uchovávaný nese, neboť v případě vzorků DNA je možné přistoupit k nové analýze a při vývoji nové technologie získat nové ukazatele DNA. Žalobce poukázal na to, že v daném případě uchovávané profily v Databázi nesou informace umožňující u osoby toliko určení pohlaví. Jak vyplývá z rozsudku ve věci S. a Marper proti Spojenému království /na který obě strany odkazují/ profily DNA obsahují méně osobních informací, jde o výtažky z buněčných vzorků ve formě kódu. Rozsah informací, které konkrétní profil DNA nese nesporně při hledání odpovědi na otázku, zda je zásah do soukromí subjektu ospravedlnitelný z hlediska zájmů, k jejichž ochraně má být v budoucnu využit a přiměřený, je rovněž při hodnocení nezbytnosti relevantní. Nelze přehlédnout, jak již bylo shora uvedeno, že nezbytnost uchovávání profilu DNA (i doba uchování) se odvíjí od účelu zpracování, i od toho, zda jde o osobu toliko podezřelou, obviněnou či odsouzenou. V souvislosti s uvedeným rozsudkem nelze tak pominout, že byl posuzován případ stěžovatelů, kteří byli toliko podezřelými, ale nakonec nebyli odsouzeni (když u jednoho bylo trestní stíhání zastaveno a u druhého byl případ odložen). Soud v uvedeném rozsudku jednak poukázal z hlediska přiměřenosti na to, že nelze ospravedlnit uchovávání daných údajů, aniž by bylo bráno v úvahu hledisko povahy a závažnosti trestného činu, a rovněž vyslovil „obzvláštní znepokojení“ nad tím, že s osobami, které nebyly uznány vinnými ze spáchání některého trestného činu a mají právo požívat presumpce nevinny, je zacházeno stejně, jako s odsouzenými, to vše však ve vztahu k právní úpravě ve Spojeném království.

V daném konkrétním případě žalobce dále poukázal (bod VIII.) na to, že jmenovaný nebyl trestně stíhán „pouze“ pro trestné činy uvedené v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci, ale také pro další trestné činy konkrétně uvedené, za něž sice nebyl pravomocně odsouzen, ale pouze proto, že věc byla odložena podle § 159a odst. 3 trestního řádu s ohledem na neúčelnost trestního stíhání (§ 172 odst. 2 písm.a) trestního řádu) a dále, že na jmenovaného bylo podáno několik návrhů na podání obžaloby pro spáchání dalších

trestných činů a byl dále odsouzen i za spáchání tr. činu podle § 248 odst. 1 a 4 trestního zákona, jde tak o recidivistu. Brojil proto proti tomu, že zpracování profilu jmenovaného v databázi není využitelné. Předseda úřadu ve svém rozhodnutí (i ve vyjádření k žalobě) odmítl při posuzování nezbytnosti zohlednit tuto další trestnou činnost pro níž byl jmenovaný stíhán s tím, že je nutno dbát presumpce neviny, nedošlo-li k pravomocnému odsouzení. Soud tomuto závěru v úplnosti nepřisvědčil. Jestliže má být ad hoc posuzována nezbytnost uchovávání profilu DNA v Databázi (a v časovém testu zákonem daném prověřován, zda údaje již nemají být zlikvidovány) pak je nutno vzít ve zřetel i to, zda se pravomocně odsouzený pachatel kromě trestné činnosti, za niž odsouzen byl, dopustil či byl důvodně podezřelým nebo i obviněným (ba i odsouzeným) pro další trestnou činnost. K odložení popř. zastavení trestního stíhání může dojít z několika důvodů. Pokud je případ odložen, nebo zastaveno trestní stíhání proto, že se skutek nestal nebo proto, že jej nespáchal obviněný, nebo proto, že skutek není trestným činem, je samo sebou takovýto závěr pro posouzení nezbytnosti uchovávání citlivého údaje dané osoby (dosud jen) podezřelé či obviněné relevantní pro závěr o likvidaci uchovávaného údaje. Naopak pro závěr o dalším uchovávání údaje pro budoucí identifikaci může být u již pravomocně odsouzeného pachatele relevantní skutečnosti i důvodné podezření či obvinění ze spáchání dalších trestných činů, časová či věcná souvislost, obdobná povaha či způsob spáchání a pod. s jednáním, pro něž byl již odsouzen. Podle ust. § 172 odst. 1 trestního řádu státní zástupce zastaví trestní stíhání: a) je-li nepochybné, že se nestal skutek, pro který se trestní stíhání vede, b) není-li tento skutek trestným činem a není důvod k postoupení věci, c) není-li prokázáno, že skutek spáchal obviněný, d) je-li trestní stíhání nepřipustné (§ 11 odst. 1), e) nebyl-li obviněný v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný, nebo f) zanikla-li trestnost činu. Na rozdíl od těchto případů podle odst. 2) státní zástupce může zastavit trestní stíhání, a) je-li trest, k němuž může trestní stíhání vést, zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne, b)... Státní zástupce, potažmo při odložení věci policie, jsou tak vázáni konkrétním postupem, a až v případě, kdy je vyloučen postup podle § 172 odst. 1 trestního řádu, může být trestní stíhání (nebo přípravné řízení) skončeno z důvodů uvedených v odst. 2) téhož ustanovení. Konečně obviněný má právo podat stížnost proti usnesení o zastavení trestního stíhání z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm.a) trestního řádu a dovolávat se toho, že mělo být řízení zastaveno z důvodu jiného, uvedeného v ust. § 172 odst. 1 písm.a),b),c). I když k odsouzení soudem nedošlo, je zde na základě zákonem nastavených pravidel důvodný předpoklad pro závěr, že skutek se stal, že jím byl spáchán trestný čin a že jej spáchal obviněný. Pro ospravedlnění dalšího uchovávání profilu DNA v Databázi za legitimním sledovaným účelem u pachatele odsouzeného pravomocně za jiný závažný úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody, jsou i takto zjištěné informace podle soudu relevantní.

Soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že policie v daném případě využila zákonem založené oprávnění, aby mohla dostat splnění svých povinností při předcházení, odhalování, vyšetřování trestných činů a stíhání pachatelů a že vůči subjektu údajů šlo o zásah ospravedlnitelný a přiměřený vzhledem k cíli, jímž je ochrana práv a svobod jiných, jako obecný úkol policie.

Z uvedených důvodů soud podle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

O nákladech řízení soud rozhodl podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. V daném případě vzhledem k tomu, že nad rámec běžných činností úspěšnému žalobci náklady nevznikly, rozhodl soud tak, že žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 10.září 2013

Mgr. Jana Brothánková, v.r.
předsedkyně senátu